

Spis treści

DZIAŁ I

W STULECIE PODPISANIA TRAKTATU O POWSTANIU ZSRR

I. Marksizm jako podstawa ideologiczna państwa radzieckiego	11
1. Marksistowska teoria rozwoju społecznego	12
2. Koncepcja „bazy” i „nadbudowy”	13
3. Państwo radzieckie w koncepcji Lenina i Stalina	15
II. Powstanie Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich	17
III. Podstawowe zagadnienia polityczne państwa radzieckiego	22
1. Praktyka polityczna w czasach Lenina i Stalina	22
2. Próba restytucji „imperium zewnętrzne” (1939–1941)	28
3. „Wielka Wojna Ojczyźniana” (1941–1945)	30
4. Europa Środkowa i Wschodnia po II wojnie światowej	34
5. Związek Radziecki doby poststalinowskiej	37
IV. Władza Partii – partia władzy państwa radzieckiego	45
1. Partia „nowego typu”	46
2. Przywództwo partyjne	47
3. Organy partyjne – „państwo równoległe” i „centralizm demokratyczny”	49
4. Pion agitacji i propagandy	53
V. Międzynarodowe ośrodki komunistyczne jako zagraniczna agentura WKP(b)	56
1. Międzynarodówka Komunistyczna (Komintern)	56
2. KPRP/KPP – polski wydział agenturalny Kominternu	58
3. Biuro Informacyjne (Kominform)	60
VI. Podstawowe zagadnienia ustrojowe państwa radzieckiego	61
1. Ustrój Rosji Radzieckiej	62
2. Konstytucja ZSRR z 1924 roku („leninowska”)	65
3. Konstytucja z 1936 roku („stalinowska”)	68
4. Konstytucja z 1977 roku („breżniewowska”)	71
5. Zmiany ustrojowe w ostatnim okresie istnienia państwa radzieckiego	73

DZIAŁ II

NAJWYŻSZY KRĄG WŁADZY

I. Mity założycielskie tzw. „władzy ludowej” w Rosji Radzieckiej i ZSRR	82
II. Dożywotnia dyktatura Włodzimierza Lenina (1917–1924)	83
III. Dożywotnia dyktatura Józefa Stalina (1924–1953)	93

IV. Okres poststalinowski – Geоргij Malenkov i Nikita Chruszczow (1956–1964).....	114
V. Okres zastoju – dożywotnie rządy Leonida Breżniewa (1964–1982) ...	123
VI. Narastający kryzys gospodarki i państwa – dożywotnie rządy „sekretarzy chwilowych” Jurija Andropowa i Konstantina Czernienki (1982–1985).....	131
VII. Złudzenie „efektu pieriestrojki” i postępujący upadek instytucji władzy państwowej – rządy Michaiła Gorbaczowa (1985–1991)	134

DZIAŁ III

BIUROKRACJA PARTYJNO-PAŃSTWOWA

I. Centrum rządowo-administracyjne RSFRR (tzw. „Rosji Radzieckiej”).....	147
II. Centrum rządowo-administracyjne ZSRR w latach 1923–1953	149
III. Centrum rządowo-administracyjne ZSRR w latach 1953–1990	191
IV. Centrum polityczno-administracyjne w okresie kryzysu państwa (1990–1991).....	250
Bibliografia selektywna	263